

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

16. štev.

V Ljubljani, dne 21. avgusta 1897.

VII. leto.

Klerikalstvo in katoličanstvo.

Klerikalni listi in naši duhovniki povdarjajo pri vsaki priložnosti, da je klerikalstvo ono isto, kar je katoličanstvo, da je vsak katoličan klerikalec, kdor pa ni klerikalec, da je brezverec. S tem grdim zavijanjem goljufajo ljudi.

Klerikalcem je že prav vse jedno: klerikalstvo — duhovniki — in vera. Kadar kdo razkrije kake klerikalne naklepe ali pojasni pogubno delovanje kacega posameznega duhovnika, takoj se oglasio klerikalci in vpijejo, da je napadel vero in katoličanstvo. Kakor hitro se drzne učiteljstvo potegniti se za ugled in prostost svojega stanu, takoj je proti veri in proti cerkvi.

Vsak pameten človek vé, da mej klerikalstvom in vero ni večje zveze, kakor mej liberalstvom in vero. Kakor ne sledi, da bi bil proti veri, kdor je liberal, ravno tako še ni veren vsak, ki je klerikalec.

Če bi bila klerikalna stranka v resnici katoliška in ne klerikalna, gotovo bi bilo vso učiteljstvo na njeni strani, še več, nehali bi biti na Slovenskem dve stranki, saj smo vsi katoličani. Za klerikalne naklepe nas pa ne bo nikdar dobiti. Kakor so bili v prejšnjih časih neka-

teri učitelji iz kruhoborstva nemškutarji, tako se najdejo tudi dandanes izdajice, da so klerikalci, ker mislijo, da bodo na ta način dobili dobre službe. Tudi iz družih omikanih stanov jih je nekaj pri klerikalni stranki, a to so večjidel sami častihlepneži in koristolovci. Mislili so si: pri „liberalni“ stranki je že tako dosti boljših glav, a klerikalni jih manjka, tam bomo lahko še kaj več postali. In res se niso varali! Prestop od liberalne h klerikalni stranki je prav lahek. Ko bi bila klerikalna stranka res katoliška in ne klerikalna in ko bi bila liberalna stranka res brezverska, to ne bi bilo tako lahko. Pri kaki volitvi je treba zabavljati proti liberalnemu kandidatu in agitirati za klerikalnega in že si zapisan mej „katoličane“, in če imaš še manj vere kakor cigan. Če je pa kdo še tako veren, a ne voli po ukazu klerikalnih kapelanov, je že „brezverec“.

Če bi bila klerikalna stranka res katoliška in ne klerikalna stranka, bi v prvi vrsti morala gledati na svoje pristaše, da bi bili v resnici verni in pobožni, da bi izpolnjevali natančno božje in cerkvene zapovedi ter da bi se bolj varovali sedem poglavitnih grehov. A kako

LISTEK.

Celjski grofje.

V južni Štajerski, ob steku bistre Savinje in Voglajne, kjer se dotikajo gozdnati obronki romantičnih savinjskih in solčavskih alp s Pohorjem, na sever se raztezajočim, ter tvorijo na ta način dolgo, rodovitno dolino, leži v solnčni ravani prelepo mesto Celje, jedno najstarejših mest v avstro-ogerski monarhiji, slavna Celja svetovnih mogočev Rimcev, sedaj pa jako priljubljeno, od leta do leta bolj čislano letovišče.

In uprav ob steku omenjenih voda gledajo starodavne, sive, že razpadajoče, šele v naših dneh pred popolnim razpadom zavarovane razvaline iznad strmih pečin na mesto in kažejo svetu ostanke nekdanjega tako

mogočnega celjskega gradu, zgodovinsko imenitnega sedeža slavnih celjskih grofov, to je onega plemiškega rodu, ki se je v 14. in 15. stoletji štel med prve plemiške rodovine v Avstriji, da, celo v sv. rimski državi nemške narodnosti; rodovina, ki se je lahko ponašala, da je štela tudi kralje med svojece ter v slavi in moči mnogo knezov in kraljev nadkriljevala. Seveda je ta rod že davno izmrl; saj je že pred 440 leti klicar trikrat zatrobil žalostinko ob mrtvaškem odru zadnjega grofa celjskega: „Danes grof celjski in nikdar več“, ter njegov grb s tremi zlatimi zvezdami na modrem polji raztrgal v znak, da je zadnji moški potomec tega ponosnega rodu preminul.

Nekaj od Celja v Savinjski dolini navzgor, ob potu, kjer se vijejo vodeni toki te zdravilne gorske reke, še na prostorni ravnici, nekako jedno uro nad Braslovčami in Kamenčami in Spodnjimi Gorčami na levi strani državne

delajo klerikalci v resnici? Gorje mu, kdor se jim zameri! Ni ga odpušcanja več! To je gotovo krščanska ljubezen klerikalcev, a katoliško to ni. Poznani so častivredni duhovniki, ki niso klerikalci, ampak v resnici verni in ti vsi odločno obsojajo klerikalno stranko, in teh „liberalci“ tudi še nikdar napadali niso. V prejšnjih časih jih je bilo mnogo več, a sedaj so radi hudega pritiska od zgoraj že zelo omahnili.

Če pa klerikalna stranka v resnici ni klerikalna, ampak katoliška, zakaj pa ne gleda na svoje pristaše, kako so verni, ampak samo da ji pomagajo do gospodstva, če tudi z najgršimi in najnepoštenjšimi sredstvi? Zakaj klerikalna stranka ne izbriše iz svojih vrst vseh tistih kapelanov, ki ne delajo družega, kakor prepir in sovražstvo po župnijah in ki svojim bližnjim dobro ime kradejo, ako noče trobiti v njih politični rog? Kako se pa njih zasebno življenje vjema z nauki sv. vere, o tem nočemo pisati, ker imamo itak toliko žalostnih izgledov. Zakaj zabavlja klerikalna stranka proti sedanji šoli, da je premalo katoliška, a ure za veronauk drže duhovniki, z malimi izjemami, tako slabo, da je sramota. Poznamo

kateheta, ki je v nižji skupini v pol letu 3 ure veronauka imel. Zares veliko! Ravno tisti kapelani, ki svoje ure natančno držijo, ravno ti se nič ne pritožujejo, da bi bila šola brezverska. Zakaj ravno pristaši klerikalne stranke delajo cerkvene račune brez cerkvenih ključarjev in sploh tako samovlastno postopajo, da se verno ljudstvo kar čudi, kako da bi bili to Kristusovi namestniki! Zakaj klerikalci nič ne store za plačilo v nebesih, nego hočejo vse na tem svetu plačano imeti? Katoliško to ni, pač pa klerikalno! Kjer je denar, tam je moč; kjer je moč, tam je gospodstvo. In ravno gospodstva si žele klerikalci. Mar je klerikalcem za vzgojo otrok! Saj se vidi, koliko store za šolo in za vzgojo otrok sploh. Njim je le za oblast čez učitelje. Kakor ne gledajo, kdo je v župniji bolj veren in pobožen, ampak samo, kdo je duhovnikom bolj pokoren in jim vse dovoli, ravno tako jim ni nič za versko vzgojo, ampak samo za oblast.

Kakor je Kristus rekel: „Po njih delih jih boste spoznali“, tako pravimo tudi mi: „Po vaših delih smo spoznali, da ste klerikalna, a ne katoliška stranka.“

Politični pregled.

Položaj. Vlada je novič poskusila, da napravi mir mej Čehi in Nemci. V kratkem skliče zaupnike češke in nemške stranke, da jim predloži razne zakonske načrte, na podlagi katerih upa, da doseže spravo. Vladno upanje ni nič preveč opravičeno. Čehi niso zadovoljni z vladnimi načrti, ker so samo Nemcem na korist, ne pa tudi Čehom, Nemcem je pa to premalo, kar jim ponuja vlada. Vlada hoče, ako doseže porazumljenje, sklicati deželni zbor češki, da odobri njene načrte, ali splošno se dvomi, da pride do tega.

Socijalni demokratje na Češkem, nemški in češki, nameravajo sklicati v Pragi shod, na katerem hočejo dokazati, da je prav lahko doseči spravo mej Nemci in

Čehi, ako se le obe stranki postavita na stališče mejsebojnega spoštovanja in popolne ravnopravnosti. Socijalni demokratje hočejo drugim dati dober izgled. Misel ni napačna, a kaj, ko Nemcem ni za ravnopravnost, ampak le za gospodstvo.

Hrvatski sabor. Madjaroni v hrvatskem saboru so predlagali, naj se razveljavi izvolitev šestih narodnih poslancev. To je nov dokaz, da vladata na Hrvatskem samo krivica in najgrše nasilstvo.

Ogerski državni zbor je bil minoli teden zaključen za več tednov. Ministerski predsednik Banffy se je moral udati opoziciji glede vseh, na razpravi stoječih predlog, vsled česar je njegovo stališče jako omajano. Najbrž odstopi v kratkem.

ceste, na vzhodnem boku gostega hrbta Dobrovlja, vzdiguje se samostojen hribček z malimi ostanki starega in srednje velikega gradu Žovneka (Sanneck, Souneck).

Grad Žovnek (Sanek) je bil v začetku srednjega veka domovje znamenite plemiške rodovine savinjskih gospodov. Žovnek (Sanek, tudi Lengenbourg, Lemberg, Levec) se nazivlje že v 11. stoletji straža savinjske marke. Pozneje je ta rod počasi in previdno razširil svojo oblast vedno bolj na vzhod, ob enem jo pa tudi na jug in zapad raztegnil in nazadnje pod naslovom celjskih grofov na vrhuncu svoje oblasti si pridobil dično mesto v svetovni povestnici.

Ker pa sledeče vrstice hočejo vzbuditi le spomin na drugo zlato dobo Celja in njegove okolice, le spomin na grofe in poznejše kneze celjske, zato ni treba spuščati se v podrobno na dobo njihovih prednikov, savinjskih gospodov ali baronov iz Žovneka. Prezreti se jih

le v toliko ne sme, da se razume poznejši vpliv in pomen celjskih grofov.

Razven rodnega sedeža na Žovneku (Saneku) imeli so žovneški gospodje tudi še kraje Šajnek (Scheineck), Ojstrovico, Liebstein, potem Levec (Lengenbourg, Lemberg na potu v Dobro in Novo cerkev), Dobrovlje, neka posestva na Paki in pri Rogatcu, več akvilejskih fevdov in neko posestvo na Kranjskem. Od te rodbine prištevajo v 13. stoletji Konrada II. tudi med pesnike; pripisujejo mu tri viteške pesmi. Njegov sovrstnik Ulrik pl. Lichtenstein namreč omenja, da ga je Konrad, ko se je on klatil po naših slovenskih krajih, pozdravil, v Venero preoblečen, z besedami: Búge vas primi gralvâ Venus“, in da je on s Konradom žovneškim in še tremi drugimi vitezi trinajst kopij zlomil. Tisti čas so imeli Konrad in njegovi bratje Gebhard III., Leopold III. in Ulrik I. hudo prakso s tedanjim benediktinskim samostanom v Gornjem

Avstrija in Bolgarska. Naša država je z Bolgarsko pretrgala vse zveze. Vzrok temu je pravda, katera se je pred kratkim vršila v Sofiji. Bolgarskega kneza pobočnik ritmojster Bojčev, je imel ljubico, neko Ogerko, katere se je hotel iznebiti. Prosil je svojega prijatelja, policijskega načelnika Noveliča, naj dekle umori, in Novelič je to storil s pomočjo nekega orožnika, za kar sta bila Bojčev in Novelič obsojena v dosmrtno ječo. Radi te pravde in premilostne sodbe so nemški in madjarski listi zagnali velik krik in grdili Bolgarsko na vse možne načine. V pogovoru z urednikom nekega nemškega lista je bolgarski ministerski predsednik rekel, da je to zabavljanje nemških in madjarskih listov neopravičeno, ker se tudi v Avstriji zgode škandali, in omenjal smrti prestolonaslednika Rudolfa ter drugih dogodkov. Avstrija je vsled tega zahtevala, naj Stojlov prekliče, kar je govoril, a Stojlov tega ni storil, vsled česar je Avstrija pretrgala vse zveze z Bolgarsko. Do vojske radi tega še ne pride.

Nemčija in Rusija. Nemški cesar je bil te dni v Petrogradu obiskal ruskega carja. Bil je jako prijazen vzprejet, iz česar se sklepa, da je postalo razmerje mej Nemčijo in Rusijo dokaj boljše, kakor je bilo še pred nekaj meseci. Ali je to kaj uplivalo na razmerje mej Rusijo in Francijo, se pokaže, kadar pride predsednik francoske republike Faure na Rusko, kar se zgodi v kratkem.

Španski ministerski predsednik Canovas del Castillo je bil te dni umorjen v nekem španskem kopališču. Sedel je na klopi in čital časnike, ko se mu je približal mlad mož in ga je ustrelil. Morilec je anarhist in se zove Angiolitti. Rodom je Lah. To je že več ko čudno, da so skoro vsi anarhistični morilci Lah. Morilec je bil v četrtek usmrčen. Canovas je bil hud klerikalec in zatiralec ljudstva. Španska je dandanes na beraški palici in mnogo je tega kriv tudi Canovas. Ta je povrh storil še razna grozodejstva. Kdor je bil nasprotnik klerikalcev, vsacega je dal proglasiti za anarhista in ga v ječi nečloveško trpinčiti, kar mu je nakopalo veliko sovraštva in je tudi glavni vzrok, da je bil umorjen.

Mir mej Grško in Turčijo še vedno ni sklenjen. Grška neče privoliti, da se vpelje mejnarodna kontrola njenih financ. Zdaj trajajo pogajanja radi grško-turškega miru že več mesecev, a še vedno ne ve nihče povedati, kdaj bo konec.

Indija je najdragočenejši zaklad Angleške, ker iz Indije zajema Angleška vse svoje ogromno premoženje. Indijsko ljudstvo se je zdaj začelo puntati proti Angležem, povrh pa se je v sosednem Afganistanu začelo neko nevarno gibanje. Mogoče je, da pride do vojske mej Angleško in Afganistanom in povrh še do revolucije v angleški Indiji.

Dopisi.

Iz Novega mesta, 5. avgusta. Po dolgi in trudapolnih prizadevanjih je bilo dovoljeno, da se smejo v Novem mestu prirejati konjski semnji. Prvi konjski semenj se je vršil dne 2. avgusta t. l. Obnesel se je še precej dobro. Prignanih je bilo 228 konj, kar je za začetek še dosti. Prodalo se je le malo prignanih konj, ali nekaj jih je bilo vendar prodanih. Prišlo je tudi nekaj ljubljanskih gospodov, kateri so kupili nekaj parov konj. Prišel je tudi predsednik trgovinske in obrtniške zbornice

kranjske, dež. poslanec g. Perdan, da si kot član konjevejskega odseka kmetijske družbe ogleda našo dolenjsko rejo. Na sejmišči je bilo jako živahno. Razen konj prignalo se je bilo na ta semenj tudi neznansko veliko svinj in tudi dosti goveje živine. Le Bučkani ter možje iz Škocijana so izostali, in Št. Jernej ni poslal dosti konj, dasi bi bil to lahko storil. Da so še ti kraji kaj konj postavili na sejmišče, bilo bi jih gotovo 300. Ti kraji imajo svoje semnje, naravno je torej, da bi ne vi-

gradu v gorenji Savinjski dolini. Žovnečani so bili namreč tudi zavetniki samostana. Leta 1255. so sklenili pogodbo, v kateri so samostanu več doneskov obljubili, tako n. pr. vsako leto na smrtni dan njihvega očeta, to je na dan sv. Cecilije, jeden mernik pšenice, jedno vedro vina in jednega dobro rejenega prašiča, da naj se menihi razveseljujejo in ta dan z bolj zbranim duhom obhajajo.

Jako važna je bila za razširjenje oblasti žovneškega rodu v letu 1262. sklenjena rodbinska pogodba, po kateri je postal brat dedič po bratu, umrlem brez lastnih potomcev.

Na ta način je dobil po grofici Marjeti Heunburški, vdovi brez otrok umrlega Leopolda II., njegov brat Ulrik I. gradove Žovnek, Šajnek, Ojstrovico in Liebsstein. Ulrik I. sam pa je vzel za ženo Katarino, grofico Heunburško, hčerko grofa Ulrika Heunburškega in mejne

grofice Neže Badenske, vnukinje po Jerici Babenberški (sinahi vojvode Friderika avstrijskega in štirskega) in s tem še bolj ojačil svojo moč. Leta 1301. je kupil od štirskega komornika Otona Lichtensteina grad „Rohats“ (Rogatec) za 200 mark v srebru za obljubo varstva, l. 1303 pa od svojega strica grofa Ulrika Pfanberškega desetino v župnijah Ponikva in Sv. Križ, kar mu je potem tudi akvilejski patrijarh za fevd izročil. Iz zakona Ulrika in Katarine Heunburške sta bila dva otroka: Ana in Friderik, pozneje prvi celjski grof.

Friderik I., baron Žovneški, povečal je že itak obširno posestvo očetovo na lasti in fevdih, kajti po smrti Hermana, zadnjega grofa Heunburškega, prešla je v njegovo last poleg mnogo drugih posestev tudi polovica celjskega, ta pa še le po končanem prepiru s Konradom Auffensteinskim, glavarjem in maršalom koroškim l. 1331. in sicer vsled razsodbe vojvode Otona avstrijskega in to

deli radi, da se premakne konjska trgovina v Novo mesto. Ti naši rojaki — naj govorimo brez ovinkov — ne smejo biti preveč ozkosrčni. Pomislijo naj, da je Novo mesto središče Dolenjske. Na novomeške semnje in k novomeškemu okrožnemu sodišču hodi vse dolenjsko prebivalstvo, dobro je torej, če je dana prilika, da se v Novem mestu lahko tudi konji prodajo, jih vsaj ni treba goniti v Zagreb, v Ljubljano, ali kam drugam, daleč od doma. Pomisliti je treba, da bo železnica kupce pripeljala od vseh strani. Na semnju dne 2. avgusta t. l. smo videli našo dolenjsko konjsko rejo. Bil je ta semenj dober pouk za naše konjerejce in le želeči je, da ga ne pozabijo. Videli smo, in tega nikakor ni prezreti, da redimo preveč polnokrvnežev in premalo čvrstih težjih konj noriške pasme. Železnice so uzrok, da dandanes ni več treba toliko hitrih konj, kakor še v polpreteklem času. Le še vojaštvo rabi večje število hitrih konj, a za vojaške potrebe se taci konj zadosti izredi na takoiimenovanih pustah na Ogerskem in v Gališki. Tudi kolo (bicikelj), na katerem se vozi dandanes skoro že jedna desetina vseh ljudi naših krajev, je znatno uplival na našo konjerejo in povzročil veliko premembo, tako, da s hitrimi konji v bodoče ne bo dosti trgovine. Sicer pa ne vrže tak konj dosti pri nas. Ko je poltretje leto star, ga že vpregamo, češ, konj naj svojo klajo zasluži. Posledica tega pa je, da konj kmalu ni za rabo. Če ne vrže konj v četrtem svojem letu 250 gld., ne plača klaje. V Novem mestu se je na semanji dan, 2. avgusta, popoldne zbralo več konjerejcev in mej njimi tudi gosp. Perdan. Vsi so bili jedini in popolnoma složni v tem, da moramo Dolenjci začeti z ono konjsko pasmijo, katera se po vsi pravici v lepi Savinski dolini tako visoko čišla, to je, da začnemo rediti lahkajše noriške konje. Pristav deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu g. Rohrmann je v imenu kmetijske družbe kranjske vzel izrečene želje konjerejcev na znanje, da jih sporoči kmetijski družbi, ta pa zopet poljedelskemu ministerstvu. Povrh je tudi g. Perdan obljubil, da stori vse, kar je v njegovi moči, da dobimo v deželo nekaj težkih noriških žrebcev —

proti odškodnini 250 mark v srebru na ime Konrada Auffensteinskega. Leta 1335. je pridobil pa še drugo polovico celjskega posestva grofa Ulrika Pfanberskega. Isti čas se je tudi Savinjska dolina od Koroške odločila in Štajerski priklopila.

Poleg kostrivniške grajščine pa je imel Friderik tudi še gradova Helfenberg in Hörberg; v fevd je prejel od znamenitega benediktinskega samostana v Št. Pavlu na Koroškem Jürtenek, od krškega škofa pa Šalek; pridobil si je grad Montpreis in neka druga posestva, akvilejski patrijarh mu je podelil desetino v Novi cerkvi, Braslovčah, Mozirji, Št. Petru, v Savinjski in Šaleški dolini, sam pa si je zopet pridobil v 13. stoletju po žovneških dedih izgubljeno zavešništvo Gornjega grada. On pa ni samo na sever in jugozapad od Savinje zaokrožil svoje posesti, marveč rinil južno od Celja na Laško tje do Save, Savo prekoračil ter na dolenjskih tleh ali v

menjakov. Brez kobil seveda ta reja ne bode kaj prida. Treba bo, da pojdejo Dolenjci po te kobile v druge kraje, namreč v Savinsko dolino in v hribe okoli Sevnice, okoli Jurjevega kloštra in Planine. Nekaj nizkih čvrstih kobil, širokih prs in križa ter kratkega vratu imamo sami. Napovejmo boj tem Wilsfordom z dolgimi biceljmi in nogami, dolgimi vratovi in redkimi trupli. Saj bo delo na naših zemljiščih v ravnini vedno zahtevalo konjske uprege, naj že bo tudi kaj druge koristi od te reje ali ne. Vojaštvu prodamo Dolenjci prebito malo konj. Ako vzame vojaštvo kacihi pet konj na leto, je že veliko. Privoščimo si torej drug trg, dokler je še kaj vožnje, saj ne ve nihče povedati, če morda ne izpodbije v nekaterih letih elektrika vse konjereje in če na zadnje ne bodo samo železnice in tramvaji, ampak še fijakarji in drugi vozniki vozili brez konj.

Iz Idrije, 17. avgusta. Maziljeni klekalec-dopisnik ne more nikdar mirovati. Vedno nori in trapa ter blodi o — resničnih in neresničnih stvareh; ker mu v mestu skoro nihče ne verjame, pa odklada svoje laži v klerikalne časnike. V njemu priljubljenih in k srcu mu priraščenih časnikih napada sedaj tega, sedaj zopet onega, dokler se slednjič ne oglasi kdo, ter mu ne zaveže lažnjivega klepetca. Tudi sedaj se je znesel v 19. številki „Glasnika“ nad nekim trgovskim pomočnikom iz našega mesta ter pokazal, da zasluži za napadanje in zavijanje faktov zlato svetinjo; gotovo ni mogel prostega časa, katerega ima dosti, na drug način porabiti. V čem pa ta trgovski pomočnik dopisniku ne ugaja? Gospodu dopisniku ni všeč: 1.) Da je ta mladenič delal zgago na shodu v Črnem vrhu g. poslancu Žitniku. 2.) Mu ni všeč njegovo govorjenje. 3.) Se je učil premalo slovenske slovnice, namreč niti toliko, kakor vsak vojskar. 4.) Mu je premlad in presiten, ter mu dela nadlego, kakor podrepna muha. 5.) Mu ni všeč, da mora ta mladi fant težke vreče in drugo ropotijo prenašati. — To pa so same prazne besede. Vem, da Vam ni bilo ljubo, ko ste videli, da se je začel mladi svet bolj zanimati za politične stvari ter se zavedati, ter si ne pusti več metati v oči peska

„marki“ in na Gorenjskem k prejšnjim ondotnim posestvom priklopil Rateče, Mirno ter zemljišča krog Ljubljane in Smlednika.

Friderik, gospod na Žovneku, je bil poklican po smrti grofa Mejnarda I. ortenburškega l. 1332. od vojvode Henrika koroškega na mesto kranjskega glavarja. Tako je imel velikansko posest, slavo in moč, torej vse pripomočke, da bi lahko knezom svojo pomoč delil. To rastočo moč, ki si jo je žovneški (saneški) rod po umnem gospodarstvu s paznim očesom za prilastitev zemlje in s pravim prevdarkom v namenu in sredstvu srečno pridobil, potrdilo je milostno pismo cesarja Ludvika bavarskega, dano v Monakovem 16. aprila 1341. leta, v katerem se Friderik, baron žovneški, poviša v grofa celjskega.

(Dalje prihodnjič.)

vaše prirčne ljubezni in naklonjenosti za revno ljudstvo. Gospodu dopisniku niti Bog ne more vztresti, ni mu bilo všeč govorjenje mladega fanta, in pravi, da jo je zavijal nekoliko po kroparsko, nekoliko po idrijsko. Kar se pa tiče slovenščine in slovenske slovnice, je gotovo, da fantič je zna več, nego gospod dopisnik, toliko kot on pa prav gotovo. Toda kdo je pa trgal 16 let hlače po šolskih klopeh? In kljub temu, je fant vendar toliko olikan, da vsejedno ne bo nobenega pital z „osranim“, kakor je gospod Žitnik nazival „Slovenski Narod“. No gospodje, toliko ste se učili, kje pa ste omiko pustili? Te menda še ne poznate! Dalje pravite, da on ni imel pravice govoriti. Kje pa sta bila predsednik in vladni zastopnik? Toraj z vedo se tudi ne morete ponašati. Gospodje, le počasi, tudi vi niste brez madeža, marveč jih imate prav mnogo. Doživeli ste že jako mnogo tacih porazov, kakor malokdo drugi. Kadar boste pa hoteli

navesti zopet starost kakega človeka, informirajte se prej pri možeh ne pa pri „cepceh“. Tudi ni res, da bi bil on tožil v kaki gostilni in se hudoval nad kakim dijakom, češ, na kateri univerzi je študiral, da je tak klerikalec. Besede se ne glasijo tako, nego malo drugače. Vi gosp. dopisnik se informujete le pri starih . . . Slednjič se spodtikate še nad njegovim delom. Ko bi vi morali toliko trpeti za svoj košček kruha, ne bi bili debeli kot kak merjasec. Če pa hočete videti podrepno muho, primite se za nos, in vprašajte se: ali mar nisem nadležen celi Idriji? Pri vas je vsak, kdor ne cepeta za klerikalci, vedno smešen. Dalje ne bodem polemizoval z Vami, ker ste preveč debelih možgan. Kadar zopet ne boste imeli družega opravila, kakor pisati v kakega klukca, butajte s glavo ob zid, morda pridete na ta način k pameti, da boste ljudi v miru pustili. Če pa ne boste nehali, se bo tudi o vam zvedela marsikaka novica.

Slovenske in slovanske vesti.

(**Lovro Verbič** †.) V Borovnici je umrl 12. t. m. v visoki starosti ondotni posestnik Lovro Verbič, obče-spoštovan in jako naroden mož. Pokojnik je bil vedno zvest pristaš narodne stranke in se je še na smrtni postelji spomnil naših narodnih naprav ter volil družbi sv. Cirila in Metoda 200 gld., Narodnemu domu v Ljubljani pa 100 gld. Bodi mu zemljica lahka in prijazen spomin!

(**Umrl**) je minoli teden profesor na novomeški gimnaziji gospod Ivan Vidmar, mlad, nadarjen mož in vrl narodnjak, kateri je mnogo slabega moral pretrpeti, predno je dobil službo, komaj pa jo je bil dobil, je moral v grob. Naj v miru počiva!

(**Imenovanje.**) Notar v Velikih Laščah, gospod Janko Globočnik, je imenovan notarjem v Metliki.

(**Naši Nemci**) so postali zadnji čas nekam glasni in so nas začeli izzivati, vsled česar se je že na raznih krajih naše domovine, zlasti v Ljubljani, primerilo več protinemških demonstracij, a primerilo se jih bo še več, ako ne bodo Nemci imeli vedno pred očmi dejstva, da je kranjska dežela slovenska.

(**Celjska mestna policija**) se je za časa celjskih slavnostij obnašala jako čudno, tako, da so se vsi nepri-stranski ljudje škandalizovali. Nemškim pobalinom ni hotela kar nič storiti, kar videti ni hotela njih počenjanja, tako da je celo jeden orožnik moral aretovati nekega mestnega policaja. Javna varnost je v Celji sploh jako slaba in skrajni čas je, da vlada mestu odvzame skrb za javno varnost.

(**Nasvetovan in potem odklonjen napis.**) V Trstu se govori, da je namestništvo nasvetovalo trgovinskemu ministerstvu, naj se napravi na novi pošti v slovenskem Rojanu trojezičen, slovensko-nemško-italijanski napis, in naj se omisli za ta urad jednak pečat, ministerstvo pa da je odredilo, da bodi napis le nemški in laški. — Škandal!

(**Žalosten konec slovenskega duhovnika.**) Opetovano smo poročali o velikih sleparstvih slovenskega duhovnika Jerama, kateri je meseca maja utonil. Naš, v mestu Ukiah v Kaliforniji bivajoči rojak Anton Murnik, je v novo-jorskem „Glasu Naroda“ priobčil naslednje poročilo: „Joseph Robbin, neki živinorejec blizu Cahto, je našel dne 11. julija Jeramovo truplo. Komisija je ogledala kraj in naznanila okrajnemu uradu sledeče: „Tri in pol milje od kraja, kjer se je 4. maja pripetila nesreča, Jeramovo truplo našli, stisnjeno mej skalovjem in ne popolnoma pod vodo, brez suknje in brez črevljev. Pri truplu našli 58-95 dol. v gotovini in žepno uro.“ — 15. julija pripeljali so truplo v Ukiah. Poslujoči uradnik je rakev odprl, ali trupla že ni bilo skoraj spoznati, ker se ga je lotila gnjiloba v taki meri, da ni bilo moč blizu. Uršula Jeram, sestra pokojnega, je ogledala truplo ponesrečenega brata in vložila zahtevo zaradi dedščine ostalega premoženja. Ubožica ni še slutila, da diha tako blizo njej še veliko močnejša tekmovalka. Z ravno tistim vlakom kot Jeramova sestra, pripeljala se je namreč v Ukiah z gostim pajčolanom zagrnjena ženska, kakih 30 let stara. V hotelu vknjižila se je kot gospa P. J. Frank. Tisti, ki so imeli priliko jo videti in opazovati, prištevajo jo krasoticam. Proti večeru je tudi gospa Frank ogledala Jeramovo truplo. Ali strašni smrad jo je tako prevzel, da ni bila v stanu izraziti dostojno spoznanja. Velika groza jo je obšla in izpovedala je, da je — kontraktno zaročena žena pokojnega katoliškega duhovnika, in da njeno pravo ime je P. J. Jeram. Pravila je tudi, da ni vedela, da je bil Jeram katoliški duhovnik, češ, nikoli ga ni videla, da bi bil nosil zavratnik rimskih duhovnikov, kadar jo je v San Franciscu obiskal. Toda kmalo se je zavedla in nič več ni bilo moč izvedeti od nje. Spomnila se je baje poduka advokata, da naj jezik za zobmi drži. Po postavah države Kalifornije pak ima kontraktno zaročena žena tiste pravice, kot do-

stojno poročena To je, če po poravnavi dolgov ostane kaj premoženja, pripada njej, ne pa sestri ali drugim sorodnikom. — Ko je Jeram vtonil, so zahtevali tudi truplo v San Francisco, hoteli so ga tam raztelesiti, da bi tem lažje zadušili najmanjšo slutnjo o zadevi vzroka ponesrečenja. Zvedeli so pač, kar je vedelo vse mesto Ukiah, da so Jeram in pajdaši pred osodepolnim dnevom pili pozno v noč in sicer močno pili. In da se drugi dan Peter J. Jeram in njegov major domo Thom. Chase nista žejna podala na pot, pričajo gledalci, ki trdijo, da sta se komaj skobacala na konje. Priče ob bregu tragičnega prizora tudi pravijo, da bi Jeramu ne bilo treba utoniti. Toda naj bo temu že kakor hoče, nadškof P. W. Riordan sam je takrat poslal voz iz San Francisco, ki bi bil imel prepeljati tjekaj Jeramove ostanke. Sedaj pa, ko so ga našli, so se v San Franciscu nekoliko premislili. Menjali so sem in tja več brzojavov, toda nazadnje so naravnost odklonili, da ne zahtevajo več trupla Jeramovega. Temu se ni kar nič čuditi, ker vkljub temu, da so ga ne samo angleški časopisi, ampak nemški, „Call. Volksfreund“ še posebno močno obžalovali in smatrali kot mučenika za svoj narod in povzdigovali visoko v nebo, morali so namreč na zadnje poslušati ljudski glas, ki je Jerama naravnost prišteval modernim Don Juanom. — 16. dan julija zapustili sta soproga in sestra pokojnega z jednim in istim vlakom mesto Ukiah. Ubogi ženski, Kako različne misli so pač navdajale nju srca? Kdo drugi to ve, nego Vsegavedni sam. — Drugi dan, t. j. 17. julija, pa so na tistem prepeljali Jeramove ostanke na katoliški mirodvor k večnemu počitku. Ni mu pel mrtvaški zvon, ni ga spremljal duhovnik, ni se pel „requiem“. Ne soproga, ne sestra, niti prijatelj, niti rojaki mu niso skazali zadnje časti. V Ukiah je še šest družin ostalih Jeramovcev, toda nihče ni nič vedel o pogrebu, ker so mislili, da ga prepeljejo v San Francisco. Šele drugi dan se je zvedelo, da nadškof Riordan telegrama radi Jeramovega trupla niti sprejeti ni hotel. V posebnem oddelku katoliškega mirodvora, tam kjer se le redkokrat utrne kaka solza, kjer malokdaj položi kdo kako cvetlico na gomilo, tam počiva Peter J. Jeram. Mož je bil velike nadarjenosti in le škoda, da si ni izvolil telesnim nagibom primernega stanu. Ker je v njegovi službi iskal napadena pota, zabredel je v najlepši moški dobi v zgodnji grob. Naj v miru počiva!

(Istrski deželni zbor) je doslej zboroval v Poreču. Ker pa v tem umazanem gnezdu slovanski deželni poslanci niso bili niti svojega življenja varni, ker so bili vedno izpostavljeni napadom in zasramovanju laških fakinov, hoče vlada v prihodnje sklicovati deželni zbor istrski v Pulj. Pa tudi tam se slovanskim poslaneom ne bo godilo bolje, če vlada ne podržavi ondotne policije.

(Klin s klinom.) Ker Lahi v Gorici ne privoščijo ondotnim Slovencem slovenske ljudske šole, je okrajni šolski svet za goriško okolico sklenil, opustiti laško šolo v Podgori, katera obstoji že šest let, katere pa nikdar ne obiskuje toliko otrok, kolikor jih je po zakonu potrebno.

(Volilski shodi na Štajerskem.) Štajerski poslanci prirejajo prav pogostoma volilne shode, na katerih unemajo prebivalstvo za naše narodne svetinje. To je lepo in hvalevredno. Kranjski poslanci kmetijskih občin pa na svojih shodih ljudi vedno le farbajo, kakor priča Žitnikov shod na Črnem vrhu.

(Spominska plošča pesniku Koseskemu) se vzida prihodnje leto na domu, kjer se je pred sto leti rodil pokojni pesnik, sedaj že precej pozabljeni Ivan Vesel-Koseski.

(Nova narodna trgovina.) Gospoda Kavčič in Lilleg sta v Ljubljani v Frischevi hiši v Prešernovih ulicah otvorila trgovino s špecerijskim in delikatesnim blagom. Gospod Kavčič je znan kot vrl Sokol, gospod Lilleg je znan kot član znamenitega kvarteta „Ilirija“, oba sta odločna narodnjaka, kakor večinoma naš trgovski naraščaj, in zato ju priporočamo prav toplo narodnemu občinstvu in tudi trgovcem po deželi.

(Zaveza kranjskih gasilnih društev) je imela v nedeljo, dne 8. avgusta, v Ljubljani svoj občni zbor, kateri je bil jako mnogoštevilno obiskan in se je izvršil po določenem vzporedju.

(Redka slavnost.) Dne 8. avgusta praznovalo je gasilno društvo za Vič in Glince na jako slovesen način 25-letnico svojega obstanka in človekoljubnega delovanja. Živel!

(Novo društvo.) Na Brdu pri Lukovici ustanovilo se je novo pevsko društvo imenom „Zarja“. Pravila je deželno predsedstvo že potrdilo. Društvu je pristopilo do sedaj 70 podpornih in 28 izvršujočih članov. Novemu društvu želimo krepkega razvitka.

(Slavnost v Celju.) Srečno so se končale slavnosti otvoritve „Narodnega doma“ in blagoslovljenja zastave „Celjskega Sokola“ in pričakovati je, da bodo imele velik pomen v zgodovini spodnještajerskega Slovenstva! Že v soboto, dne 7. avgusta, so prihajali slovanski bratje od vseh stranij hrabrit in navduševat tlačene spodnje-štajerske Slovence. Slavnostni vhod v mesto je bil prepovedan. S kolodvora, kjer sta goste pozdravila gg. dr. Srnec in dr. Brenčič, odkorakali so slovenski gostje z zavitimi zastavami v jako elegantno in okusno z zelenjem in zastavami dekorirani „Narodni dom.“ Ko se je zmračilo, je zaprlo vojaštvo cesarja Jožefa trg. Na treh straneh so stali vojaki v vrsti, za njimi pa na stotine razgrajajočih Nemcev. Med tulenjem Germanov se je vršila veselica v sijajno okrašenem in razsvetljenem „Narodnem domu.“ V dvorani, katera je bila natlačeno polna ljudstva, se je vršil otvoritveni koncert na najsijajnejši način. V nedeljo ob 10. uri so došli v Celje ljubljanski in drugi izletniki. Na kolodvoru je bilo ogromno ljudij. Ko je prišel vlak, zaoril je iz tisoč in tisoč grl gromoviti „živio“, in godba je svirala. Samo slovenskih Sokolov je došlo iz raznih mest okoli dvesto, vseh udeležnikov pa je bilo nad 7000. V dolgih vrstah so se pomikala slovanska društva proti „Narodnem Domu.“ Na vseh balkonih in oknih „Narodnega doma“ so bile zbrane slov. dame, obsipaje goste s cvetjem in šopki. Prihod vseh društev na slavnostni

prostor zunaj mestne meje je bil impozanten. Na to je bila sv. maša pod milim nebom in zatem se je vršilo blagoslovljenje zastave „Celjskega Sokola“ in slavnostno zabijanje žebeljev. Zastavi so pripeli dragocen trak, kateri so odposlanci društva „Dušan Silni“ prinesli iz Belgrada. Starosta dr. Brenčič je pozdravil kumico gospo Maro pl. Berks-Čopovo. Na to so se posestrile zastave, na kar je občinstvo zaorilo gromeče „živio“-klice. Temu je sledilo odkritje spominske plošče v „Narodnem domu.“ — Veliko oduševljenje je vzbudil slavnostni govor gosp. dr. Srna. Potem se je vršil veliki sijajni banket. Seveda, da pri tem niso izostali navdušeni govori. Mej drugimi navajamo le govor ljubljanskega župana Ivana Hribarja in dr. Tavčarja. V imenu Čehov je govoril dr. Novotny, ki je navdušeno napil velikosti in slavi Slovanstva. V imenu Srbov je govoril predsednik „Dušana Silnega“ Taso Bogdanovič. Vse napitnice so se vsprejele z veliko navdušenostjo. Po banketu so odkorakala vsa društva na slavnostni prostor poleg grajščine Lamovž. Sokoli so izvrševali jako precizno velike telovadne vaje. Ko se je zmrčilo, so se vrnila zopet v mesto. Zvečer je bil v „Narodnem domu“ veliki ples. Zvečer pri odhodu so morali vojaki in orožniki braniti slovenske goste. Nemci so na Slovane metali gnila jajca, črnilo, hudičevo oglje in goreče reči, da bi se unela obleka slovanskih gostov, napadali so nas s poleni in z noži. Branilo nas je vojaštvo in orožniki sicer bi bilo nastalo strahovito klanje. Slovenci, zapomnite si dobro, kako se vam je godilo v Celji in nikar ne pozabite, da imamo pregovor, kateri pravi: Kdor tepe, tega tepó, kdor išče, ta najde! Mi Nemcev ne bomo pretepali, ali, kdor pri Nemcih v Celji še kaj kupi, je kukavica.

(Svarilo za izseljence v Ameriko.) V Zjedinjenih državah Severne Amerike obstoje družbe, ki po svojih

agentih v Evropi vabijo posebno kmete, ki imajo kaj premoženja, da se izselé, in da si nakupijo pri teh družbah zemljišča. Ti agenti razpošiljajo povsod svoje oklice in prospekte, v katerih na vso moč hvalijo družbina zemljišča. Res je sicer, da so zemljišča cena, da so tla rodovitna, da je na njih veliko lesa in divjačine, in da je zrak v teh krajih zdrav, ali v oklicih in prospektih ni navedeno, da so ta zemljišča pragozdovi, in da se mora les popred posekati, če se hoče imeti polja. To pa traja najmanj tri leta. Naseljenec nima nobenega zaslužka, lesa ne more prodati, in tako zapravlja svoj denar, dokler ga ima, potem pa se začne siromaštvo in beda. Vsak, kdor bi se v te kraje hotel preseliti, se svari pred tem, prvič že zaradi tega, ker ni navajen ondotnega divjega boja za življenje, drugič, ker so sedaj za poljedelstvo v Ameriki neugodne razmere in nimajo poljski pridelki nobene prave vrednosti.

(Razstava grozdja na Bizeljskem.) Vsem kupcem, posebno v norejcem in drugim, kateri se za novo vinorejo zanimajo, naznanja vinorejsko društvo na Bizeljskem, da se bode že lansko leto napovedana razstava grozdja vršila letos meseca septembra na Bizeljskem. Ob času razstave napravi vinorejsko društvo izlete v bližnje gorice, kjer imajo vinorejci in vinski kupci priložnost, se o napredku v novi vinoreji osvedočiti ter se lahko tudi prepričajo, da ima Bizeljsko in ves breški okraj zopet vinorejstvo in še boljših vinskih pridelkov, kakor nekdanj po starih, popolnoma po trtni uši uničenih vinogradih. Pri tej priliki se nudi posebno vinskim kupcem najlepša priložnost, stare kupčijske zveze obnoviti in nove zveze skleniti! Dan otvoritve razstave kakor tudi še druge okolnosti se začetkom meseca septembra v časopisih naznanijo.

Razne vesti.

(Nesreče.) V jami „Begunjšica“, spadajoči k tovarni na Savi, je bil delavec France Avsenek iz Poličan zasut. Drugi delavci so ga pravočasno izkopali. Avsenek je hudo poškodovan. — V Tomišlju se je 5letni Anton Kolin igral z žveplenkami in užgal neki kozolec. Ogenj se je hitro razširil in upepelil več poslopij. Škoda se ceni nad 5000 gld. — Dne 7. t. m. zvečer utonil je v Savi blizu vasi Čatež 19letni Martin Jalovec, kmečki sin iz Čirnika. Truplo so drugo jutro blizu kraja nesreče našli, ter je v mrtvašnico prepeljali. Pozor pri kopanju! — Dne 12. t. m. popoldne šla sta pri svoji teti Mariji Kmetič v Trzinu bivajoči 9letni Ivan Virk in njegova 12letna sestra Marjetica Virk, oba iz Vodmata, od hiše svoje tete. Fant se je šel kopat v ondotni potok. Ko je dekle videla, da se brat potaplja, skočila je oblečena za njim, a ni ga mogla rešiti, in je z njim vred utonila. — Utonilo je pretečeni ponedeljek šestletno dekle, Marija Šarabon, na tovarni pri Tržiču. Otroci so se igrali „slepe miši“ in ta je z zavzanimi očmi zašla na most, raz kateri se je prekučnila v potok. Mošenik in utonila. Ko so otroci soigralci to videli, so boječe zbežali in šele pozneje povedali o dogodku, ko je bilo že prepozno za rešitev. — Z Reke se nam poroča: Na Zlobinu, kake tri ure od tukaj, treščilo je

pred nekaj dnevi v zvonik ravno med sv. mašo. Bil je delavni dan, a ker je bilo deževno, se je zbralo kakih sto ljudij k sužbi božji. Enega je ubilo in nekoliko jih je hudo ranilo. Mašnika je vrglo z ene strani oltarja na drugo. Največ škode je napravilo s poškodovanega zvonika v cerkev padajoče kamenje, ki je pol strehe in stropa v cerkvi porušilo. Čudno, da ni oblastvo dalo postaviti strelovoda na novopopravljenem zvoniku.

(Hajduštvo ob Kolpi.) Z Vrha pri Vinici se nam javlja, da se je ob Kolpi, od Vinice do Lukovega Dola na Hrvaškem pojavilo veliko hajduštva, ki razširja mej narodom tostran Kolpe mnogo strahu. Nekaj dnij predno je bila viniška pošta okradena, prišlo je ob prvem večernem mraku osem hajdukov ali tolovajev k dobro četrt ure od Lukovega dola oddaljenemu gostilničarju Geriču. Zahtevali so od njega novce. Dal jim je 300 gld. Snedli so pečenko in odnesli nekaj steklenic žganja. Ob istem času sta bili po noči okradeni dve prodajalnici onostran Kolpe, in sicer jedna v Pribančih in jedna v Bošancih onkraj viniškega mosta. O hajdukih ni nobene sledi. Nekdo je tudi pretečeno soboto po noči novo obleko ukradel Skolnikovemu hlapcu v Vinici. Ravno pred jednim letom je neki tat v isti koči nekemu pro-

fesorju na mornarski akademiji na Reki, ki je bil prišel te kraje pogledat in fotografovat, ukradel vso obleko in ves denar, ki ga je imel pri sebi. Profesor je bil pozabil sobo zapreti. Tat, ki je dobil 13 mesecev ječe, je prišel v sobo in okral tujca. V Vinici so štirje orožniki. Ako ide tako naprej, treba bo kmalu i na Vrhu jednega ali dva, da bomo varni. Tostranski orožniki v dveh, treh urah hitro obkrožijo svoj rajon in kmalu izvedo, ali je hudodelnik na kranjski strani, ali jo je na Hrvatsko popihal. Ako jo popiha na Hrvatsko, je precej varen, ker so orožniške postaje na oni strani bolj redke. Predno izve bližnja orožniška postaja, je hudodelnik že Bog ve kje. Tudi na oni strani Kolpe domačin domačina radi zločina ne izda tako hitro.

(Najnovejši izum) so papirnate steklenice, katerih se zlasti vesele pomorščaki in pomorske družbe, katerim je dosedaj navadno vsak vihar razbil vse čaše in steklenice. Papirnate čaše in steklenice so zelo trpežne ter tudi jako elegantne unanjosti, povrh pa izredno po ceni.

(Eksplodizija v Ruščuku.) Grozna nesreča se je primerila zadnji petek v tovarni za smodnik v Ruščuku. V veliki baraki delalo je 320 delavcev, mož, ženâ in otrok. Pečali so se s tem, da so stare patrone odpirali in smodnik ven tresli. Patron bilo je nakopičenih več milijonov. Popoludne ob 3. uri se po neprevidnosti uname nekemu dečku patron v roki in bliskoma se je širil ogenj po smodniku, ki je ležal prosto po mizah. Delavci so brž spoznali nevarnost in hoteli uteči, pa le 20 jih je moglo uiti, ker samo jedna vrata so bila odprta, vse druge duri pa so po naročilu delodajalcev zaprli, ker so se bali, da ne bi delavci na skrivnem odnesli patron in smodnika. Ogenj zasegel je hitro še zadelane patrone in grozovit pok je stresel zrak in mesto. 130 ljudij je bilo takoj mrtvih, 170 pa hudo ranjenih. Trupla so silno razmesarjena in ni jih spoznati. Kar kupi človeškega mesa padali so na zemljo. Malo upanja je, da bi kdo ranjencev okreväl tako so ranjeni. Bolgarski knez je prišel sam na mesto nesreče ter je dal 10.000 frankov za rodovine nesrečnejev.

(Tatinski kapucinec.) V Brnu je stal minoli teden pred porotno sodbo mlad kapucinec, Viljem Rus s Trsata. Obdolžen je bil najrazličnejših tatvin, preiskava pa je dognala mnogo več slučajev, kakor se jih je iz početka očitalo Rusu. Kapucinec je kradel podobe svetnikov, kropilnike, kelihe, križe, zlate ure in verižice, glavnike, kula itd. Te tatvine je izvršil večinoma v prodajalnicah, kjer je kupil kako malenkost. S samostansko perico, Karolino Gürtler, je imel Rus spolno ljubezen ter jo je za različne dokaze srčne naklonjenosti često bogato obdaril z ukradenimi stvarmi. Ta njegova ljubica se je v preiskovalnem zaporu iz sramote usmrtila. Bala se je, da bo morala povedati vsa poglavja svoje ljubezni z lepim kapucincem. Rus se je pred sodiščem delal prismojenega, toda zdravniki so dognali, da je obtožene povsem zdrav in da se le hlini. Obsojen je bil v 18 mesecev težke ječe.

(Nuna se je omožila.) Nedavno je ležal v bolnici Máramaros Sigeta železniški uradnik Ernst Damarscik. Stregla mu je lepa usmiljena sestra Pavla Rakos s prav posebno ljubeznjivostjo. Bolnik pa ni videl v Pavli Rakos samo nune, nego tudi žensko, ki se mu je zdela idejal svojega življenja. Komaj je toraj Damarscik zapustil ozdravljen bolnico, je snubil usmiljeno sestro. In res: lepa Pavla je odložila sveti pajčolan ter postala žena Damarscika.

(Boj mej avstrijskimi vojaki.) Ko je prišel 25. pešpolk ogerski v Banjsko Bistrico, da se ondi odpočije, predno odrine dalje na vaje, začeli so vojaki 16. brambovskega bataljona iz vojašnice streljati s krogliami.

Častniki so na to ukazali streljati na vojašnico in brambovci so se umaknili. Iz tega škandaloznega slučaja je razvidno, koliko narodnega sovraštva vlada celo mej ogerskimi vojaki. Vojaki 25. pešpolka so večinoma sinovi zatirane Sedmograške, Rumuni. Ogr so hoteli vso stvar prikriti, a rumunski vojaki so obvestili časopis „Tribuno“, ki je na to po zaslugi ožigosala madjarske divjake.

(50 let v ječi.) Požigalec in tolovaj Josip Hell iz Jičina na Češkem, ki je sedaj v pankraški kaznilnici, je preživel 50 let v ječi. Leta 1832. je bil radi požiga prvič zaprt, potem pa se je radi ropanja, kraje in drugih zlo- dejstev vedno vračal v ječo, tako, da je prebil tekem 65 let samo 15 let v svobodi. Sedaj je 85 let star; še 7 let mora sedeti. Ko bo star 92 let, ga izpuste.

(Z zamorcem pobegnila.) V mestu Smecno na Češkem se je kazal več daif atlet in magik A. Jirauch s svojim „Varieté“. S seboj je imel zamorca, starega 29 let, krepkega in lepo rastlega. V Nemčiji je bil zamorec krščen in dali so mu ime Fran Butterbrod. S tem zamorcem je začela ljubimkati ravnateljova žena, in neko noč je pobegnila z ljubimcem. S seboj sta odnesla ves ravnateljev denar. Izginila sta brez sledu.

(Peš v Afriko) hodi že nekaj tednov iz Pariza Evgenij Zimmermann, ki se je minoli teden oglašil že v Zagrebu. Pot ga vodi sedaj preko Dalmacije na Turško in Grško, od ondot pa v Egipt in nadalje. Zimmermann hodi 13 do 15 ur na dan ter prehodi 80 kilometrov, kar je ogromno. Zjutraj poje pešec citriono in skodelo čokolade. Mej hojo pije vedno samo mleko in še le zvečer si privoščii dobro večerjo.

(Telefon ji je dobil moža.) Bogat vdovec v Lillu je vprašal telefonično svojega prijatelja v Parizu, ali pozna kako dekle, ki bi bilo pridno, pošteno in lepo, če tudi siromašno. Oženil bi se rad, a ni časa niti spretnosti nima, da bi si poiskal druge žene. Prijatelj naj mu torej poišče v Parizu primerno d- k- le, pa naj mu pošlje fotografijo in životopis. Ni minula še ura potem, odkar je bogati, a nikakor ne stari vdovec telefonoval to svojo željo v Pariz, ko je že dobil fotografijo in životopis mlade in lepe — telefonistnje, ki je kot uradnica zvezala Lille-Pariz. Uradnica je s tem prelomila svojo uradno tajnost, a vdovcu se je dekle dopadlo in — vzel jo je.

(Grozen strah v restavraciji.) Iz Pariza se poroča tale zanimiva dogodbica: Postaren, nekoliko strahopeten starček sedi kakor druge dni ob svoji navadni mizi v restavraciji. Tudi danes si je naročil kakor po navadi svojo najljubšo jed, domačega zajca; ravno se pripravlja kako bi ga razkosal. Tu zagleda v časopisu sledečo novico: „Ukradenih je štirideset domačih zajcev, katerim so bili cepljeni bakti, ki povzročajo kugo, kolero in druge nalezljive bolezni. Nevarnost je, da se bodo prodali in použili“. Gospod Lamare, tako se imenuje starček, postane takoj nemiren, pogleda na svojo pečenko, spomni na nekoliko slasten ukus, ki ga ima danes zajec, in že po svoji naravi hipohonder si domišluje, da je pokusil zastrupljeno pečenko. Pokliče gostilničarja. „Odkod so ti zajci?“ Gostilničar prebledi, se začne tresti, se izgovarja nerodno in noče odgovoriti. To je za gospoda Lamara dokaza dovolj. Začne vpiti, že čuti, kako ga napada kuga, kolera itd. Zahteva zdravnika. Takoj pošljejo ponj. Med tem omedli Lamare, polivajo ga z vodo. Vsa restavracija je pokoncu. Strah prešine vse, ki so jedli jednako pečenko. Gostilničar hodi smrtnobled po restavraciji. Tu pride policija. Zdravnik pride, preiskuje gospoda Lamare in mu daje različna sredstva za bljuvanje. Policija vpraša, odkod da so zajci. Toda krčmar pravi, da tega ne more povedati v pričo gostov. Gredo v kuhinjo in tu pripozna

gostilničar svoj zločin. Policist se prikaže v nekoliko trenutkih zopet med gosti, toda on ni vznemirjen, ne, še celo lahen nasmeh mu igra na ustnicah. Vznemirjenim gostom naznani, da mu je gostilničar vse povedal: zajci, katere so jedli, niso nič drugega, kakor navadna . . . . mačja pečenka. Že leta daje mačke kot domače zajce na

mizo, ti se sploh še niso kuhali v njegovih loncih. Vsem se je odvalil težek kamen od srca. Gospod Lamare se je že prebudil iz svoje omedlevice in hvaležnega srca stisnil roko gostilničarju. — Časih je torej vendar bolja mačja, kakor zajčja pečenka.

Poučne stvari.

Čebela, sovražnik jabolčnega cvetodera.

Kakor znano, provzroči cvetoder na cvetju sadnega drevja škodo s tem, da uniči cvetje in provzroči, da vzlic vsem drugim ugodnostim in vzlic še tako skrbnemu obdelovanju in oskrbovanju sadnih dreves ne obrodi nič sadja in kjer se je ta nadlega jedenkrat zaplodila, jo je težko zatreti.

Le tiči žužkojedci so njegovi zalezovalci, ker jim gre v slast; varujte tedaj tiče in glejte, da jih privabite v vaš sadovnjak s tem, da jim po zimi v sadovnjaku natrosite krme.

Kakor pripoveduje skušen čebelo- in sadjerejec v francoskem kmetijskem listu, so tudi čebele hude na sprotnice tega, našemu sadnemu drevju tako škodljivega mrčesa; čebelam je ta mrčes, oziroma njih zalega v cvetju na potu pri obiranju medu iz cvetja in vsled tega ga zasledujejo.

Pazljiv opazovalec opazi precej potem, ko je samica cvetoderjeva svoja jajca v cvetje založila, na drevju namesto cvetja male rjave polkroglice, jednake glavicam nagelnove žbice, cvetje izgleda, kakor da bi ga slana zasmodila, tega pa ni slana zakrivila, ampak ta grdi in cvetju toli nevarni mrčes — cvetoder — ki je v cvetje založil svoja jajca; le ogledite si tako osmojeno cvetje bolj natanko in našli bode v vsakem cvetu malo jajčice ali pa že malega črvička, ki se od cvetnega meda živi in s tem cvetje uniči, da se ne more iz njega razviti sad.

Zakaj čebela sovraži ta mrčes, je lahko umljivo; cvetni med leži na dnu cvetja in čebela išče med in če najde v cvetju črva, ga odstrani, ga vniči in ob enem oprashi čebela tudi s cvetnim prahom, ki se drži njenega trupla, cvetje. Ko je cvetje oprasheno, ne oddaja več medu ker porabi vse soke za razvijanje sadu. Po oprashenju odpade belo cvetno listje in mrčes, ki ne najde več hrane, nima tudi bivališča. Črvu, ki se je iz mrčesovih jajc razvil — ako ga čebela že sama ni vničila — nedostaje hrane in potem pogine gladi.

Cvetje, ki je okuženo po tem mrčesu, se ne odpre, ostane zaprto, da daje malemu mrčesu toplo hišico, se tedaj tudi ne more samo po vetru oprashiti in daje po takem, ker cvet, dokler ni oprashen in s tem oplojen, izcerpa dlje časa med, mrčesu dovolj hrane, da se lahko dovolj izrase. Le čebela zamore od tega mrčesa okuženo cvetje še ohraniti in oploditi in s tem ta mrčes vničiti.

Ob enem potrdi ta francoski kmetijski list v novič dobrodelni upliv čebel pri oprashenju sadnega cvetja s sledečo prigodbico: V neki občini na Francoskem skozi dvajset let sadno drevje vzlic vsej skrbi in dobremu obdelovanju, akoravno je lepo in bujno raslo, ni rodilo nič sadja; ko pa se je jeden izmed kmetovalcev te občine začel slučajno s čebelorejo pečati ter si v bližini sadnega drevja postavil par panjev čebel, se je to, kakor po coprni, najedenkrat spremenilo, sadno drevje začelo je obilo sadja nositi in leto za letom so imeli dosti sadja.

(Konec prihodnjic.)

 Prihodnja številka „**RODOLJUBA**“ izide dne 4. septembra 1897.

Tržne cene v Ljubljani

18. avgusta 1897.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	11	50	Špeh povojen, kgr.	—	74
Rež,	7	20	Surovo maslo, „	—	84
Ječmen, „	6	—	Jajce, jedno	—	03
Oves, „	6	—	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	8	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	7	—	Telečje „ „	—	58
Koruz, „	5	80	Svinjsko „ „	—	66
Krompir, „	2	50	Koštrunovo „ „	—	38
Leca, „	12	—	Pišanec	—	45
Grab, „	11	—	Golob	—	18
Fižol, „	8	—	Seno, 100 kilo . . .	1	78
Maslo, kgr.	—	94	Slama, „ „	—	160
Mast, „	—	74	Drva, trda, 4 metr.	6	50
Špeh svež „	—	70	„ mehka, 4 „	4	50

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 7. avgusta: 23, 36, 32, 30, 13.
 Trst, dné 14. avgusta: 49, 34, 28, 45, 10.
 Gradec, dné 7. avgusta: 16, 33, 50, 30, 10.
 Praga, dné 18. avgusta: 16, 11, 4, 88, 50.

Velik dobiček v gospodinjstvu imaš, ako rabiš pristno sladno kavo. Zasluga tvrdke Kathreiner je, da je vpeljala s popularno „Kneippovo kavo“, ki je slavna po vsem svetu, pristno sladno kavo, ki ima vsled svoje posebne prireditve okus bobove kave ter je radi tega tako zelo priljubljena. Vsakdo se Kneippove kave naglo privadi ter jo pije čisto ali pa kot primes bobovi kavi. Nobena gospodinja naj zato ne zamudi, čim preje upeljati to zdravstveno nedosežno in po okusu izvrstno kavo. Ker pa je v trgovini mnogo sleparskih, iz dobičkaželjnosti izvirajočih posnetkov Kneippove kave, svarimo vsakogar, naj bode pazen, kadar kupuje. Zahtevati je torej izrečno vselej Kathreinerjevo sladno kavo v originalnih ovojih s sliko župnika Kneippa in s podpisom Kathreinerja. Vsako drugo znamko ali odprto prodajano kavo treba zavrniti. Hudobneži lažejo, da se po Kneippovi smrti ne fabrikuje več pristna sladna kava, nego da je stopil na njeno mesto neki drugi fabrikat. Naj se ne pusti nihče varati s temi lažmi, kajti Kathreinerjeva tvrdka si je pridobila za vse čase pravico, da postavlja ranjcega gospoda prelata Kneippa ime in sliko kot znamko na jedino pristno sladno kavo, katero bo v isti izvrstnosti izdeljevala tudi poslej.

Poučna knjižica za vsakega!

Cerkvene pristojbine

(štolnina)

za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

Cena 8 kr., s poštnino 10 kr.

Spisal, založil in prodaja Rok Drofenik v Celji.

Vizitnice

priporoča „Národna Tiskarna“.

Razglasilo.

Podpisano mestno županstvo naznanja, da se bodo vršili od sedaj naprej v Novem mestu (Rudolfovem) na Dolenjskem ob vsakem sejmu za govejo živino tudi

konjski sejmi

in sicer:

- 1.) vsak prvi ponedeljek vsakega meseca (ako pade na tak ponedeljek praznik, vrši se sejm prihodnji ponedeljek), toraj 12 sejmov; nadalje ob vsakem takem sejmu, kakor:
- 2.) januarja v torek po sv. Antonu;
- 3.) aprila v torek pred sv. Jurjem;
- 4.) avgusta v torek po sv. Jerneji;
- 5.) oktobra v torek po sv. Lukeži;
- 6.) decembra prvi torek v adventu.

Prirejeno je za te sejme vsestransko pripravno in prostorno novo sejmišče tik državne ceste za novomeškim pokopališčem s posebnim dohodom in posebnim odhodom kakor tudi poskuševališčem za konje na sejmišču samem.

Mestno županstvo v Novem mestu,

dné 10. julija 1897.

Župan:

Dr. Schegula.

Deloljubne osebe

povsod

katere iščejo trajni denarni zaslužek

naj pismeno povprašujejo pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante.

Posestvo na prodaj.

V Potoški vasi pri Zagorji ob Savi proda se posestvo, obstoječe iz hiše, mlina na dva kamna, 3 johov vrta, travnika in njive, prostovoljno za ceno 1800 gld.

Kupci naj se oglasijo pri posestniku **Antonu Klancšarju** v Potoški vasi.

Največji izbor

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila

L. Mikusch tovarna dežnikov Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene

Lekarna „pri Mariji Pomagaj“ v Ljubljani.

Novo urejena

lekarna „pri Mariji Pomagaj“

M. Leusteka, Resljeva cesta št. 1

po leg mesarskega mosta v Ljubljani

priporoča gospodarjem in kmetovalcem - živinorejcem

izvrstni redilni prah za živino

konje, govedo in prašiče

jeden zavojček z rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 50 kr.

Velika zaloga vseh preizkušenih, izborno delujočih domačih zdravil, katera se po časnikih in cenikih priporočajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. — Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Resljeva cesta št. 1 poleg mesarskega mostu.

Vožnje karte
in tovorni listi

v

A m e r i k o.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (prililje na levo).

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“, Gradec, poste restante.

Kdo pije

Kathreiner-

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.